

Republica Moldova
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE
DE INADMISIBILITATE

a sesizării nr. 124g/2022

privind excepția de neconstituționalitate a articolului 190 alin. (6) din Legea
insolvabilității nr. 149 din 29 iunie 2012

(prelungirea termenului de executare a planului procedurii de restructurare)

CHIȘINĂU

2 februarie 2023

Curtea Constituțională, judecând în componența:

dnei Domnica MANOLE, *Președinte*,
dlui Nicolae ROȘCA,
dnei Liuba ȘOVA,
dlui Serghei ȚURCAN,
dlui Vladimir ȚURCAN, *judecători*,
cu participarea dnei Dina Musteața, *asistent judiciar*,

Având în vedere sesizarea înregistrată la 20 iulie 2022,
Examinând admisibilitatea sesizării menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând la 2 februarie 2023, în camera de consiliu,

Pronunță următoarea decizie:

ÎN FAPT

1. La originea cauzei se află sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a articolului 190 alin. (6) teza a II-a din Legea insolvenței, ridicată de dl Veaceslav Timotin, administratorul insolvenței SRL „Valiexchimp”, în dosarul nr. 2i-625/2018, pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul central.

2. Sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a fost trimisă la Curtea Constituțională de dl judecător Alexandru Ceban de la Judecătoria Chișinău, sediul central, pe baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție.

A. Circumstanțele litigiului principal

3. Prin Hotărârea Curții de Apel Chișinău din 16 iunie 2017, la cererea introductivă a Serviciului Fiscal de Stat, a fost intentat procesul de insolvență în privința SC „Valiexchimp” SRL.

4. Prin Hotărârea Judecătoriei Chișinău din 19 august 2018 a fost aprobat planul procedurii de restructurare a SC „Valiexchimp” SRL.

5. La 25 martie 2021, Serviciul Fiscal de Stat, în calitate de creditor, a formulat o cerere introductivă, de revocare a planului procedurii de restructurare și aplicare a procedurii falimentului față de debitorul insolvent SC „Valiexchimp” SRL, menționând că acesta nu a respectat condițiile și termenul de executare a planului.

6. La 26 iulie 2021, Adunarea creditorilor a adoptat o hotărâre de a prelungi planul de restructurare în privința SC „Valiexchimp” SRL pe un termen de doi ani.

7. Hotărârea menționată a fost contestată în instanță de către unul din creditorii [Serviciul Fiscal de Stat] în baza articolului 190 alin. (6) din Legea insolvenței, potrivit căruia planul de restructurare poate fi prelungit numai în cazuri excepționale cu condiția că debitorul insolvent a respectat planul de restructurare în primii doi ani.

8. La 25 mai 2022, dl Veaceslav Timotin a ridicat, în interesele SRL „Valiexchimp”, excepția de neconstituționalitate a articolului 190 alin. (6) din Legea insolvenței nr. 149 din 29 iunie 2012.

9. Prin Încheierea din 24 iunie 2022, Judecătoria Chișinău, sediul central, a admis ridicarea excepției de neconstituționalitate și a sesizat Curtea Constituțională, în vederea soluționării acesteia.

B. Legislația pertinentă

10. Prevederile relevante ale Constituției sunt următoarele:

Articolul 20 Accesul liber la justiție

„(1) Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.

(2) Nici o lege nu poate îngrădi accesul la justiție.”

Articolul 23 Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle

„(1) Fiecare om are dreptul să i se recunoască personalitatea juridică.

(2) Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative.”

11. Prevederile relevante ale Legii insolvenței nr. 149 din 29 iunie 2012 sunt următoarele:

Articolul 190 Conținutul planului procedurii de restructurare

„(1) Planul procedurii de restructurare va indica perspectivele de redresare în raport cu posibilitățile și cu specificul activității debitorului, cu mijloacele financiare disponibile și cu cererea pieței față de oferta debitorului și va cuprinde măsuri neinterzise de lege.

(2) Planul procedurii de restructurare va cuprinde, în mod obligatoriu, un program de stingere a creanțelor sub forma unui tabel de creanțe, cuantumul sumelor pe care debitorul se obligă să le stingă și/sau să le plătească creditorilor, prin raportare la tabelul definitiv de creanțe și la fluxurile de mijloace bănești aferente planului, precum și termenele la care debitorul urmează să stingă și/sau să plătească aceste sume.

(3) Programul de stingere a creanțelor trebuie să prevadă stingerea creanțelor incluse în tabelul creanțelor validate, dar nu mai târziu de o lună până la data expirării termenului stabilit pentru procedura de restructurare a debitorului, precum și stingerea creanțelor de rangul întâi și al doilea nu mai târziu de 6 luni de la data deschiderii procedurii de restructurare.

(4) Planul procedurii de restructurare va prevedea în mod expres:

a) clasele de creditori ale căror creanțe nu vor fi defavorizate prin plan, în sensul prezentei legi;

b) tratamentul claselor de creditori ale căror creanțe sunt defavorizate prin reducerea cuantumului lor sau prin reducerea garanțiilor ori a altor accesorii, cum ar fi reeșalonarea plăților în defavoarea creditorului, dacă și în ce măsură debitorul, membrii grupului de interes economic, asociații din societățile în nume colectiv și asociații comanditați din societățile în comandită vor fi exonerati de răspundere;

c) despăgubirile ce urmează a fi oferite titularilor tuturor claselor de creditori, în comparație cu valoarea estimativă ce ar putea fi primită prin distribuție, în caz de faliment, care se va calcula la data propunerii planului.

[...]

(6) Executarea planului procedurii de restructurare nu va depăși 3 ani, calculați de la data confirmării. În cazuri excepționale, temeinic motivate, și cu condiția că debitorul a respectat planul de restructurare în primii 2 ani, durata restructurării poate fi prelungită, prin hotărâre a adunării creditorilor, o singură dată, pe un termen de până la 2 ani.”

ÎN DREPT

A. Argumentele autorului excepției de neconstituționalitate

12. Autorul excepției susține că norma contestată limitează dreptul de acces liber la justiție al debitorului, deoarece nu-i permite să solicite prelungirea planului procedurii de restructurare, în cazul în care nu au fost respectate prevederile planului în primii doi ani. Astfel, norma contestată nu-i permite debitorului să-i demonstreze instanței de judecată că a respectat prevederile planului procedurii de restructurare în primii doi ani. În acest mod, norma contestată îl împiedică pe debitor să evite insolvabilitatea companiei prin prelungirea termenului de restructurare. De asemenea, nici instanța de judecată nu dispune de competența de a analiza dacă în primii doi ani de acțiune a procedurii de restructurare debitorul a respectat prevederile planului. Autorul consideră că legislatorul nu poate condiționa decizia creditorilor de a prelungi planul procedurii de restructurare. Dimpotrivă, legea trebuie să le ofere creditorilor garanții apte să asigure executarea creanțelor, iar debitorului instrumente reale pentru a asigura restructurarea activității.

13. Mai mult, autorul menționează că legea nu prevede un plafon minim al creanțelor neexecutate pentru care nu se admite prelungirea planului procedurii de restructurare. De asemenea, legea interzice creditorilor să decidă continuarea executării procedurii planului procedurii de restructurare în cazul în care debitorul nu a respectat planul în primii doi ani. În acest sens, autorul sesizării pretinde că dispozițiile contestate sunt contrare articolelor 1 alin. (3), 4, 7, 9, 20, 23, 26, 46, 54 și 126 din Constituție.

B. Aprecierea Curții

14. Examinând admisibilitatea sesizării privind excepția de neconstituționalitate, Curtea constată următoarele.

15. În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității legilor, în prezenta cauză a unor prevederi din Legea insolvabilității, ține de competența Curții Constituționale.

16. Curtea constată că sesizarea privind excepția de neconstituționalitate, ridicată de dl Veaceslav Timotin, administratorul insolvabilității SRL „Valiexchimp”, în dosarul nr. 2i-625/2018, pendinte la Judecătoria Chișinău, este formulată de subiectul căruia i s-a conferit acest drept, pe baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție.

17. Obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie articolul 190 alin. (6) teza a II-a din Legea insolvabilității, iar argumentele autorului se referă doar la textul „și cu condiția că debitorul a respectat planul de restructurare în primii 2 ani”. Așa cum rezultă din sesizare, un creditor a formulat o cerere privind revocarea planului procedurii de restructurare din cauza nerespectării condițiilor și a termenului de

executare a planului. Prin urmare, Curtea admite că norma contestată ar putea fi aplicată la examinarea cauzei în care a fost ridicată excepția de neconstituționalitate.

18. Curtea constată că textul criticat nu a constituit anterior obiect al controlului constituționalității.

19. Curtea reține că autorul sesizării a afirmat incidența articolelor 1 alin. (3) [*preeminența dreptului*], 4 [*drepturile și libertățile omului*], 7 [*Constituția, Lege Supremă*], 9 [*principiile fundamentale privind proprietatea*], 20 [*accesul liber la justiție*], 23 [*dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle*], 26 [*dreptul la apărare*], 46 [*dreptul la proprietate privată și protecția acesteia*], 54 [*restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți*] și 126 [*economia*] din Constituție.

20. Curtea a notat în jurisprudența sa că articolele 1 alin. (3), 4, 7 și 9 din Constituție comportă un caracter general și reprezintă imperative care stau la baza oricăror reglementări. Aceste norme nu pot fi invocate de sine stătător, ci numai în coroborare cu o altă prevedere din Constituție, care trebuie să fie aplicabilă (DCC nr. 26 din 22 februarie 2022, § 20; DCC nr. 56 din 19 aprilie 2022, § 25). De asemenea, cu referire la pretinsa încălcare a articolelor 23 și 54 din Constituție, Curtea reiterează că acestea nu au o aplicabilitate de sine stătătoare. Pentru a fi aplicabile, autorul sesizării trebuie să demonstreze existența unor ingerințe în drepturile fundamentale (a se vedea DCC nr. 90 din 15 iunie 2021, § 23).

21. Cu privire la incidența articolului 20 din Constituție, Curtea observă că autorul sesizării afirmă că drepturile debitorului insolubil, în special, dreptul de acces liber la justiție, ar fi grav afectate de norma contestată. În sprijinul acestei afirmații el menționează că legislația prevede doar posibilitatea de prelungire a termenului planului de restructurare, însă debitorul insolubil este, pe de o parte, lipsit de posibilitatea reală de a depăși starea de insolvabilitate prin prelungirea duratei planului de restructurare, iar pe de altă parte, nu are o posibilitate reală de a demonstra în fața instanței capacitatea sa financiară de a executa planul în perioada de prelungire, dar și instanța, la rândul său, se află în imposibilitatea de a analiza și examina aceste fapte.

22. În rezultatul analizei sistemice a Legii insolvenței, Curtea notează că planul de restructurare reprezintă un plan complex de măsuri în vederea remedierii financiare și economice a debitorului și achitării datoriilor acestuia conform unui program de plată a creanțelor [articolele 2 și 190], acceptat de majoritatea creditorilor printr-o hotărâre a adunării creditorilor [articolul 202] și confirmat prin hotărârea instanței de insolvență [articolele 204-206]. Având în vedere că unele măsuri ale planului de restructurare au natura de a influența și chiar a modifica raportul juridic al debitorului insolubil cu creditorii săi (moratoriu asupra executării obligațiilor pecuniare, amânarea scadenței obligațiilor; modificarea mărimii dobânzilor, penalităților etc.), legislatorul a stabilit un termen maxim de executare a planului de restructurare, termen care nu va depăși 3 ani calculați de la data confirmării planului [articolul 190 alin. (6)]. Cu titlu de excepție, termenul de executare al planului poate fi prelungit o singură dată, pe un termen de până la 2 ani, dacă debitorul insolubil „a respectat planul de restructurare în primii 2 ani” de executare a lui. În cazul în care debitorul insolubil gestionat fie de administratorul statutar, fie de administratorul insolvenței nu îndeplinește prevederile planului de restructurare sau acesta nu este realizat în termen, legislatorul a prevăzut că atât comitetul creditorilor, cât și fiecare creditor în parte pot „înainta o nouă cerere introductivă,

care va avea ca efect intrarea în faliment și lichidarea patrimoniului debitorului fără a mai fi necesară dovada insolvenței lui” [articolul 217 alin. (1)]. Astfel, Curtea reține că reglementarea de către legislator, în limitele competenței ce i-a fost conferită prin Constituție, a condițiilor de exercitare a unui drept material sau procesual, inclusiv prin instituirea unor termene, nu constituie o restrângere a exercițiului acestuia, ci doar o modalitate eficientă de a preveni exercitarea sa abuzivă, în detrimentul altor titulari de drepturi, în egală măsură ocrotite (a se vedea DCC nr. 49 din 25 mai 2020, §§ 33-34).

23. Totodată, cu referire la obligația debitorului de a respecta planul de restructurare în primii doi ani, această condiție trebuie analizată în contextul termenului general al procedurii de restructurare, care este de trei ani. Astfel, pentru a solicita prelungirea termenului de executare a planului, primii doi ani sunt decisivi și, din acest motiv, debitorul trebuie să dea dovadă de promptitudine pentru a-și realiza angajamentele stabilite. Curtea constată că instituirea de către legislator a condiției ca în primii doi ani debitorul să-și îndeplinească planul urmărește să le garanteze creditorilor – care sunt în așteptarea executării creanțelor și ale căror interese sunt afectate – că prin prelungirea restructurării există șansa că debitorul va executa planul în totalitate. În lipsa acestei condiții, debitorul ar putea solicita prelungirea planului chiar dacă în primii doi ani nu a realizat nicio măsură din plan sau dacă acesta a fost realizat insuficient. Astfel, interesul creditorilor de a-și recupera cât mai repede creanțele ar fi afectat în mod disproporționat.

24. De asemenea, Curtea nu poate reține argumentele autorului referitoare la faptul că legea nu-i permite instanței să aprecieze dacă debitorul a respectat planul de restructurare în primii doi ani. Curtea observă că planul procedurii de restructurare trebuie să reglementeze supravegherea realizării sale, supraveghere care se limitează la executarea de către debitor a obligațiilor menționate în plan. Astfel, administratorul insolvenței și/sau reprezentantul debitorului trebuie să le prezinte trimestrial comitetului creditorilor și instanței de insolvență rapoarte cu privire la situația financiară și la tabloul patrimonial al debitorului, inclusiv cu privire la perspectivele de realizare a planului procedurii de restructurare (articolul 211 din Lege). Prin urmare, dacă se constată că debitorul nu-și îndeplinește obligațiile a căror executare este supravegheată sau dacă se constată că executarea lor este imposibilă, administratorul insolvenței informează imediat comitetul creditorilor și instanța de insolvență. Astfel, pe baza rapoartelor periodice depuse de administratorul insolvenței, instanța poate aprecia executarea planului de restructurare.

25. Cu privire la soluția legislatorului de a nu stabili un plafon minim al creanțelor executate în primii doi ani, altul decât cel prevăzut de plan, Curtea reține că această chestiune nu este una arbitrară, de vreme ce această condiție are în vedere termenul general de executare a planului. Astfel soluția propusă de autorul sesizării ar presupune că debitorul ar putea solicita prelungirea termenului de executare a planului, chiar dacă în primii doi ani a executat parțial sau nu a executat nicio prevedere din plan. Curtea reține că soluția avută în vedere de autor ar conduce la prelungirea executării planului peste termenul general de executare a planului. De asemenea, această soluție ar presupune prelungirea planului în lipsa vreunui motiv convingător că în termenul acordat suplimentar debitorul va executa în mod deplin prevederile lui.

26. Așadar, luând în considerație cele menționate, Curtea nu poate constata că imposibilitatea prelungirii planului de restructurare a debitorului insolubil ar face incident dreptul de acces liber la justiție, garantat de articolul 20 din Constituție.

27. Cu privire la incidența articolelor 26, 46 și 126 din Constituție, autorul sesizării nu a oferit argumente care să demonstreze caracterul neconstituțional al prevederilor contestate. Curtea reamintește că simpla trimitere la o normă constituțională, în lipsa argumentelor care ar fundamenta pretinsa relație de contrarietate a dispozițiilor criticate față de aceasta, nu poate fi considerată o veritabilă critică de neconstituționalitate (a se vedea DCC nr. 135 din 12 august 2021, § 21).

28. Așadar, pentru că nu s-a demonstrat incidența unor drepturi fundamentale din Constituție, invocate de autorul sesizării, Curtea subliniază că nici articolele 23 și 54 din Constituție nu sunt incidente.

29. Prin urmare, în baza celor menționate *supra*, Curtea constată că sesizarea privind excepția de neconstituționalitate nu întrunește condițiile de admisibilitate și nu poate fi acceptată pentru examinare în fond.

Din aceste motive, în baza articolelor 135 alin. (1) literele a) și g) și 140 din Constituție, 26 alin. (1) din Legea cu privire la Curtea Constituțională, 61 alin. (3) și 64 din Codul jurisdicției constituționale, Curtea Constituțională

DECIDE:

1. *Se declară inadmisibilă* sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a articolului 190 alin. (6) teza a II-a din Legea insolvențării, ridicată de dl Veaceslav Timotin, administratorul insolvențării SRL „Valiexchimp”, în dosarul nr. 2i-625/2018, pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul central.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă niciunei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte

Domnica MANOLE

Chișinău, 2 februarie 2023

DCC nr. 12

Dosarul nr. 124g/2022